

Till
Utbildningsdepartementet

Idéburna Skolors Riksförbunds yttrande om förordning till nationellt professionsprogram med tillhörande konsekvensutredning

Idéburna skolors riksförbund (ISR) organiserar icke vinstutdelande fristående skolor och arbetar för att stärka möjligheterna för olika idéburna pedagogiska alternativ att bedriva förskola/skola inom det svenska utbildningsväsendet. ISR verkar för att försvara friskolereformens mångfaldssyfte och för en deltagande målstyrning där skolorna själva kan styra över hur verksamheten ska organiseras för att nå de nationella målen. På så vis främjas en reell pedagogisk mångfald, vilket är en förutsättning för en verklig valfrihet för elever och föräldrar.

Med idéburna skolor avses den definition som tagits fram av utredningen Idéburna aktörer i välfärden, SOU 2019:56

Sammanfattning

Idéburna Skolors Riksförbund (ISR) har givits möjlighet att avge yttrande om förordning till nationellt professionsprogram med tillhörande konsekvensutredning. Vi har tidigare givit våra synpunkter på Skolverkets förslag och en del av dessa återupprepas nedan. Fortfarande finns sannolikt behov av vidare samverkan kring delar av förordningens implementering, som till exempel hur professionsprogrammet ska kopplas till karriärtjänster, något som ISR gärna deltar i.

ISR är, som vi tidigare har skrivit, positiva till en ökad nationell likvärdighet genom ett nationellt professionsprogram. Vi är också positiva till att förslaget struktur ger möjlighet att anpassa kompetensutveckling för enskilda lärare och rektorer efter de behov som skolan och individen har. I professionsprogrammet är det dock oklart vad en lärares eller en rektors meriteringsgrad kommer att innebära i praktiken. Det vore olyckligt om huvudmän och arbetstagarorganisationer lokalt ska tvingas tolka vilken innebörd professionsprogrammet ska ha vid till exempel löneprocesser.

I vårt föregående remissvar påpekade vi att definitionen av rektorers meritering saknas i professionsprogrammet. Förordningens rubrik innefattar rektorer men innehåller sedan ingenting om hur meriteringssystemet för denna yrkesgrupp ser ut samt vilka eventuella nivåer som det innefattar. I nuläget kan vi bara utläsa att rektorer har rätt till individuell kompetensutbildning och att programmet ska utveckla särskilt yrkesskickliga på vetenskaplig grund.

Vi betonade i vår föregående skrivelse att huvudmän och rektorer behöver stöd vid implementering och att vi inte idag kan se att programmet har en klar finansiering. I detta behöver hänsyn tas till mindre huvudmäns förutsättningar. Vi ser både finansiella och organisatoriska utmaningar i att huvudmännen ska tillse att " legitimerade lärare och legitimerade förskollärare ges möjlighet att delta i sådan kompetensutveckling inom det nationella professionsprogrammet som bidrar till att öka yrkesskickligheten" (konsekvensutredning sidan 5). Situationer där ett större antal lärare på samma skola samtidigt önskar delta i kompetensutveckling inom det nationella professionsprogrammet kan både medföra bemanningsproblematik och finansiella utmaningar.

ISR tillstyrker

- Att förslaget har fyra meriteringsnivåer.
- Att meriteringsnivåerna knyts till akademiska kurser.
- Att professionsprogrammet på sikt knyts till karriärtjänsterna. Vi vill dock understryka att det behöver göras med stor försiktighet och hänsyn till huvudmännens situation. Implementeringen får inte göras för snabbt då det skulle kunna medföra att huvudmän står utan lärare att tillsätta.
- Att övergångsbestämmelser införs för lärare och förskollärare som har varit yrkesverksamma mer än 12 år.
- Vi välkomnar förändring av lydelse om delaktighet i praktisknära forskningsprojekt där denna nu kan tillgodoräknas i nivå två utan att vara medförfattare på artikel eller rapport.

ISR avstyrker

- Att endast formell utbildning *efter* behörighetsgivande examen kan tillgodoräknas för meriteringsnivå 2.
- Att den obligatoriska uppdragsutbildningen för meriteringsnivå 3 är densamma som för nivå 2.
- Att pedagogiskt arbete har strukits i förordningens §5 avseende meriterande utbildningsområden.
- Om det fortfarande kvarstår att den nationella arenan för samverkan (NASP) ska begränsas till Skolverket och lärosätena så avstyrker vi detta. För att samverkan ska bli gynnsam krävs representation av skolprofessionerna och huvudmän i svenskt skolväsende.
- Att finansiering och praktisk tillämpning inte klargörs före ikraftträdande den 1 september 2025.

ISR föreslår

- Att kraven för meriteringsnivå 2 görs oberoende av om den sökandes formella utbildning utöver lärarexamen har skett före eller efter behörighetsgivande examen.

- Att möjlighet skapas att få masterexamen inom ramen för de 60 högskolepoäng som krävs för meriteringsnivå 3.
- Att den obligatoriska *uppdragsutbildningen Vidareutveckling och analys av kvalitet i undervisningen* (VAK) görs till två kurser – VAK1 (för meriteringsnivå 2) och VAK2 (för meriteringsnivå 3) och att båda dessa kurser krävs för meriteringsnivå 3.
- Att rektorers meritering och kompetensutveckling definieras tydligare i professionsprogrammet.
- Att skolprofessionerna och huvudmännen finns med på den nationella arenan för samverkan (NASP).
- Att möjligheter för lärare och rektorer att samverka i kollegiala nätverk i samband med kompetensutvecklingen utreds och skapas. Detta är av avgörande vikt för verksamheten inom små huvudmannaorganisationer.
- Att Skolverket får i uppdrag att tillse tillgång till professionella lärandegemenskaper i digital nätverksform för förskollärare, lärare och rektorer.
- Att finansiering av professionsprogrammet omgående utreds. I Skolverkets förslag anges att statsbidrag för kompetensutveckling av lärare ska användas men ISR är tveksamma till om detta räcker för att tillse att elevernas undervisning inte blir lidande.
- Att studier inom professionsprogrammet företrädesvis kan genomföras på distans och med flexibelt upplägg för att möjliggöra deltagande utan omfattande påverkan på elevernas undervisning.
- Att förutsättningar för lärare att delta i professionsprogrammet görs fristående från kollektivavtal och andra överenskommelser för att tillse nationell likvärdighet.
- Att information om professionsprogrammet blir en naturlig del av introduktionen av studerande inom lärarutbildningar och på rektorsprogrammet.

Bakgrund, motiv för ISRs yttrande och övriga synpunkter

För bakgrund, motiv för ISRs yttrande och övriga synpunkter hänvisar vi till vårt remissvar avseende Skolverkets förslag till professionsprogram.

För Idéburna skolors riksförbund

Håkan Wiclander, Ordförande

Ingrid Carlgren, styrelseledamot,

Terese Lundberg, styrelseledamot

Epost: info@ideburenskola.se

Hemsida: www.ideburenskola.se